

Центральноукраїнський національний технічний університет

Кафедра економіки, підприємництва та готельно-ресторанної справи

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи

_____ А. Кириченко

“ ___ ” _____ 20 року

ПРОЄКТ

РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ЕКОНОМІКА та ПІДПРИЄМНИЦТВО»

Спеціальність 201 Агрономія

Освітньо-професійна програма Агрономія

Факультет Агротехнічний

2026-2027 навчальний рік

Розробник: Зайченко Володимир Васильович, доктор економічних наук, професор
Запірченко Людмила Дмитрівна, доцент, к.е.н., доцент

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри економіки,
підприємництва та готельно-ресторанної справи

Протокол від “ ” 20 року №

Завідувач кафедри економіки, підприємництва
та готельно-ресторанної справи _____ В. Зайченко

Декан факультету _____ Н. Шалімова

©ЦНТУ, 2026 рік

©ЦНТУ, Запірченко Л.Д., 2026 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 20 «Аграрні науки та продовольство»	Обов'язковий освітній компонент професійної підготовки	
Загальна кількість годин:– 90	Спеціальності: 201 «Агрономія» Освітня програма: Агрономія	Рік підготовки: 2026-2027-й	
		Курс	
		4	4
		Семестр	
		7	7
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 4,5	Освітній ступінь: <i>бакалавр</i>	Лекції	
		24 год.	4
		Практичні, семінарські	
		12 год.	2
		Лабораторні	
		-	
		Самостійна робота	
		54 год.	84
Індивідуальні завдання:			
Вид контролю:			
залік			

Мова навчання українська

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: отримання здобувачами теоретичних знань з основоположних економічних категорій, формування у них логіки економічного мислення й економічної культури, розуміння сутності підприємницького середовища, набуття системи знань і практичних умінь з управління підприємством, формування і розвиток управлінського мислення та професійно-важливих якостей, що необхідні в аграрній галузі.

Завдання:

- оволодіння базовими економічними поняттями та категоріями;
- вивчення сутності, основних понять і категорій економіки, підприємництва, бізнесу та менеджменту;
- навчити основам організації, планування та управління сільськогосподарським підприємством;
- формування аналітичних навичок та вмінь щодо прийняття управлінських рішень.
- навчити вмінню використовувати економічні можливості сільськогосподарського виробництва, які сприяли б найбільш успішному вирішенню продовольчої проблеми;
- навчити правильному використанню економічного мислення, адаптованого до вимог ринкової економіки.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

Знати:

- теоретико-методологічні основи аграрної економіки України та особливості її розвитку;
- законодавчі та нормативно-правові акти, що регулюють діяльність АПК;
- організацію підприємницької діяльності в аграрному секторі;
- сутність ефективного використання ресурсів аграрних підприємств;
- основи ефективного вирощування основних сільськогосподарських культур;
- особливості кредитування та державної підтримки аграрних підприємств;
- основи менеджменту та маркетингу в аграрних підприємств.

Вміти:

- аналізувати основні показники розвитку економіки України та її аграрної галузі;
- організувати раціональне використання ресурсів для ефективного виробництва сільськогосподарської продукції;
- визначати необхідність інновацій та напрямки інтенсифікації виробництва;
- складати технологічні карти вирощування сільськогосподарських культур, визначати потребу в робочій силі і засобах виробництва;
- здійснювати економічну оцінку організаційно-технологічних прийомів вирощування сільськогосподарських культур;
- розраховувати основні економічні результати господарської діяльності аграрних підприємств;
- аналізувати маркетингове середовище та складати бізнес-план.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен набути наступні **компетентності**:

Загальні:

ЗК10. Здатність працювати в команді.

Фахові:

ФК9. Здатність управляти комплексними діями або проектами, відповідальність за прийняття рішень у конкретних виробничих умовах.

ФК11. Здатність застосовувати концепції, теорії та наукові методи природничих, біологічних, економічних та технічних наук для запровадження еколого-адаптивних технологій вирощування сільськогосподарських культур.

Програмні результати навчання:

ПРН11. Ініціювати оперативне та доцільне вирішення виробничих проблем відповідно до зональних умов;

ПРН15. Планувати економічно вигідне виробництво сільськогосподарської продукції.

ПРН18. Запроваджувати еколого-адаптивні технології вирощування сільськогосподарських культур на основі концепції, теорій та наукових методів природничих, біологічних, економічних та технічних наук.

2. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Економічні основи вивчення ресурсів аграрних підприємств

Тема 1. Теоретичні основи економіки. Особливості сільськогосподарського виробництва

Економіка підприємства як наука. Методологічні та методичні засади дослідження курсу. Особливості сільського господарства як галузі суспільного виробництва

Тема 2. Підприємство як суб'єкт господарювання

Поняття, цілі, функції і напрями діяльності підприємства . Класифікація підприємств та характеристика їх видів . Форми об'єднань підприємств

Тема 3. Земельні ресурси та їх використання

Земельний фонд України. Державний земельний кадастр. Земельний кодекс України. Ефективність використання земельних ресурсів

Тема 4. Трудові ресурси, продуктивність праці та її оплата

Поняття, класифікація і структура персоналу підприємства. Продуктивність праці: поняття і види. Поняття, види і методи мотивації праці. Оплата праці персоналу підприємства

Тема 5. Капітал підприємства

Основний капітал підприємства, його склад і структура. Амортизація основних засобів підприємства. Показники руху, відтворення, забезпеченості та ефективності використання основного капіталу підприємства. Економічна суть, склад та ефективність використання оборотного капіталу

Тема 6. Інвестиційно-інноваційна діяльність підприємства

Економічна сутність і класифікація інвестиційних ресурсів. Капітальні вкладення та їхня структура. Оцінка економічної ефективності капітальних вкладень

Тема 7. Витрати виробництва й собівартість продукції	8	2	1			5						
Тема 8. Ціни та ціноутворення на продукцію	8	2	1			5						
Тема 9. Економічні результати та ефективність діяльності	8	2	1			5						
Тема 10. Розміщення, спеціалізація та концентрація виробництва в аграрних підприємствах	5	2	1			2						
Тема 11. Економіка галузей рослинництва	5	2	1			2						
Тема 12. Економіка галузей тваринництва	6	2	1			3						
Разом за змістовим Модулем 2	48	14	7			27						
Всього годин	90	24	12			54	90	4	2			84

4. Теми та план лекційних занять

№ з/п	Назва теми та план	К-ТЬ ГОД.	
		ден.	заоч.
1	Тема 1. Теоретичні основи економіки. Особливості сільськогосподарського виробництва 1.1. Економіка підприємства як наука 1.2. Методологічні та методичні засади дослідження курсу 1.3. Особливості сільського господарства як галузі суспільного виробництва	2	
2	Тема 2. Підприємство як суб'єкт господарювання 2.1. Поняття, цілі, функції і напрями діяльності підприємства 2.2. Класифікація підприємств та характеристика їх видів 2.3. Форми об'єднань підприємств	2	
3	Тема 3. Земельні ресурси та їх використання 3.1. Земельний фонд України 3.2. Державний земельний кадастр 3.3. Земельний кодекс України 3.4. Ефективність використання земельних ресурсів	2	
4	Тема 4. Трудові ресурси, продуктивність праці та її оплата 4.1. Поняття, класифікація і структура персоналу підприємства 4.2. Продуктивність праці: поняття і види 4.3. Поняття, види і методи мотивації праці 4.4. Оплата праці персоналу підприємства	2	
5	Тема 5. Капітал підприємства 5.1. Основний капітал підприємства, його склад і структура 5.2. Амортизація основних засобів підприємства 5.3. Показники руху, відтворення, забезпеченості та ефективності використання основного капіталу підприємства 5.4. Економічна суть, склад та ефективність використання оборотного капіталу	2	
6	Тема 6. Інвестиційно-інноваційна діяльність підприємства 6.1. Економічна сутність і класифікація інвестиційних ресурсів 6.2. Капітальні вкладення та їхня структура 6.3. Оцінка економічної ефективності капітальних вкладень	2	
7	Тема 7. Витрати виробництва й собівартість продукції 7.1. Класифікація витрат на виробництво продукції 7.2. Методика визначення собівартості сільськогосподарської продукції 7.3. Шляхи зниження собівартості сільськогосподарської продукції	2	
8	Тема 8. Ціни та ціноутворення на продукцію 8.1. Ціновий паритет 8.2. Методика розрахунку паритетних цін між переробною промисловістю і с.-г. 8.3. Суть еквівалентних цін	2	
9	Тема 9. Економічні результати та ефективність діяльності підприємства 9.1. Економічні результати діяльності підприємства 9.2. Сутність і методи визначення рентабельності виробництва 9.3. Поняття і сутність ефективності	2	
	Тема 10. Розміщення, спеціалізація та концентрація виробництва в аграрних підприємствах 10.1. Поняття, основні принципи та ефективність розміщення сільськогосподарського виробництва. 10.2. Поняття, особливості і форми спеціалізації сільського господарства. 10.3. Концентрація та інтеграція виробництва в сільському господарстві.	2	

	Тема 11. Економіка галузей рослинництва 11.1. Економіка виробництва зерна. 11.2. Технічні культури та їх економічне значення. 11.3. Економіка виробництва овочів. 11.4. Економка інших галузей рослинництва.	2	
10	Тема 12. Економіка галузей тваринництва 12.1. Теоретичні основи організації виробництва в тваринництві. 12.2. Економіка скотарства, свинарства та птахівництва. 12.3. Економка інших галузей тваринництва.	2	
	Разом	24	

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	к-ть год.	
		ден.	заоч.
1	Тема 1. Предмет, метод і завдання дисципліни. Підприємство як суб'єкт господарювання	1	
2	Тема 2. Організаційно-економічні основи підприємництва в аграрних формуваннях	1	
3	Тема 3. Використання земельних угідь. Земельний кадастр .	1	
4	Тема 4. Забезпеченість агропідприємств персоналом та оплата праці працівників аграрних підприємств	1	
5	Тема 5. Капітал підприємства	1	
6	Тема 6. Методика визначення ефективності капітальних вкладень. Шляхи поліпшення використання капітальних вкладень	1	
7	Тема 7. Суть собівартості продукції і характеристика її видів. Послідовність і методи визначення собівартості с.-г продукції.	1	
8	Тема 8. Ціна в ринковій економіці і характеристика її видів	1	
9	Тема 9.. Результати діяльності та економічна ефективність діяльності	1	
10	Тема 10. Розміщення, спеціалізація та концентрація виробництва в аграрних підприємствах	1	
	Тема 11. Економіка галузей рослинництва	1	
	Тема 12. Економіка галузей тваринництва	1	
	Разом	12	

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми та план	к-ть год.	
		ден.	заоч.
1	Тема 1. Теоретичні основи економіки Особливості сільського господарства як галузі суспільного виробництва	5	
2	Тема 2. Підприємство як суб'єкт господарювання Форми об'єднань підприємств	5	
3	Тема 3. Земельні ресурси та їх використання Земельний кодекс України	5	
4	Тема 4. Трудові ресурси, продуктивність праці та її оплата Поняття, види і методи мотивації праці	5	

5	Тема 5. Капітал підприємства Показники руху, відтворення, забезпеченості та ефективності використання основного капіталу підприємства Економічна суть, склад та ефективність використання оборотного капіталу	5	
6	Тема 6. Інвестиційні ресурси Оцінка економічної ефективності капітальних вкладень	5	
7	Тема 7. Витрати виробництва й собівартість продукції Методика визначення собівартості сільськогосподарської продукції Шляхи зниження собівартості сільськогосподарської продукції	5	
8	Тема 8. Ціни та ціноутворення на продукцію АПК Методика розрахунку паритетних цін між переробною промисловістю і с.-г. Суть еквівалентних цін	7	
9	Тема 9. Результати діяльності та економічна ефективність виробництва Поняття і сутність ефективності	5	
	Тема 10. Економіка виробництва зерна Економічне і соціальне значення зернового виробництва. Розвиток і розміщення виробництва зерна. Економічна ефективність зерна та напрями її підвищення. Формування ринку зерна в Україні	7	
	Разом	54	84

7. Індивідуальні завдання

1. Основні теоретичні положення науки «Економіка і підприємництво, менеджмент».
2. Предмет і метод курсу «Економіка і підприємництво, менеджмент».
3. Завдання курсу «Економіка і підприємництво, менеджмент».
4. Розвиток аграрного виробництва в сучасних умовах.
5. Форми власності і господарювання на селі.
5. Поняття аграрного підприємства.
6. Роль і умови ефективної роботи аграрного підприємства в сучасній економіці.
6. Складові ланки сільськогосподарських підприємств та їх взаємодія.
7. Види сільськогосподарських підприємств.
8. Характеристика об'єднань сільськогосподарських підприємств.
9. Організаційно-економічні та правові основи створення сільськогосподарських підприємств.
10. Організаційно-економічні основи функціонування сільськогосподарських підприємств.
11. Поняття і зміст підприємництва.
12. Підприємницьке середовище, функції та модель підприємництва.
13. Способи і методи вибору напрямків підприємницької діяльності в сільськогосподарських підприємствах.
14. Система планування в сільськогосподарських підприємствах, його принципи та методи.
15. Стратегічне і перспективне планування розвитку аграрного підприємства.
16. Бізнес - планування розвитку аграрного підприємства.
17. Методика складання технологічних карт та оперативних планів.
18. Спеціалізація сільськогосподарських підприємств.
19. Принципи раціонального поєднання галузей.
20. Розміри сільськогосподарських підприємств та методика їх визначення.
21. Агропромислове комбінування сільськогосподарських підприємств.
22. Характеристика земельних ресурсів сільськогосподарських підприємств.
23. Організація раціонального використання земельних ресурсів сільськогосподарських підприємств.

24. Розміщення сівозмін, багаторічних насаджень та господарських об'єктів.
25. Характеристика засобів виробництва сільськогосподарських підприємств і організація використання машинно-тракторного парку.
26. Організація технічного обслуговування і зберігання техніки.
27. Матеріально - технічне постачання і агросервісне обслуговування аграрних підприємств та їх організація.
28. Трудові ресурси аграрних підприємств і їх класифікація.
29. Забезпечення аграрних підприємств трудовими ресурсами і визначення потреби в найманій робочій силі.
30. Принципи і форми організації трудових колективів в рослинництві.
31. Сутність та організація нормування праці в сільськогосподарських підприємствах.
32. Методи нормування праці та способи вивчення робочих процесів в рослинництві.
33. Мотивація праці робітників у сільськогосподарському виробництві.
34. Оплата праці працівників сільськогосподарських підприємств.
35. Особливості оплати праці в рослинництві.
36. Поняття оренди та її види.
37. Особливості організації орендних відносин в рослинництві.
38. Економічні взаємовідносини орендодавця і орендаря.
39. Методика розрахунку орендної плати за засоби виробництва та землю.
40. Організація виробничих процесів в рослинницьких галузях.
41. Організація рільництва.
42. Організація кормовиробництва.
43. Організація овочівництва, садівництва та інших галузей.
44. Зміст і форми фінансової діяльності сільськогосподарських підприємств.
45. Концентрація виробництва і розміри сільськогосподарських підприємств
46. Інтеграція та міжгосподарська кооперація
47. Економічна сутність та функції податків
48. Особливості оподаткування аграрних підприємств
49. Екологічне управління як складова загальної системи управління
50. Управління якістю продукції

8. Методи навчання

При викладанні навчальної дисципліни «Економіка та підприємництво» використовуються:

1. Методи навчання за джерелом знань:

- 1.1. *Словесні*: розповідь, пояснення, бесіда (евристична і репродуктивна), лекція, інструктаж, робота з книгою (читання, переказ, виписування, складання плану, конспектування, виготовлення таблиць, графіків, опорних конспектів тощо).
- 1.2. *Наочні*: демонстрація, ілюстрація.
- 1.3. *Практичні*: практична робота, вправа.

2. Методи навчання за характером логіки пізнання.

- 2.1. *Аналітичний*
- 2.2. *Методи синтезу*
- 2.3. *Індуктивний метод*
- 2.3. *Дедуктивний метод*

3. Методи навчання за характером та рівнем самостійної розумової діяльності студентів.

- 3.1. *Проблемний*
- 3.2. *Частково-пошуковий (евристичний)*
- 3.3. *Дослідницький*

3.4. *Репродуктивний*3.5. *Пояснювально-демонстративний*

4. Активні методи навчання - використання технічних засобів навчання, мозкова атака, диспути, використання проблемних ситуацій, самооцінка знань, використання навчальних та контролюючих тестів, використання опорних конспектів лекцій

5. Інтерактивні технології навчання - використання мультимедійних технологій, співробітництво здобувачів.

9. Методи контролю

1. Рейтинговий контроль за 100-бальною шкалою оцінювання ЄКТС
2. Проведення проміжного контролю протягом семестру (проміжна атестація)
3. Полікритеріальна оцінка поточної роботи здобувачів:

- рівень знань, продемонстрований на практичних, лабораторних та семінарських заняттях;
- активність під час обговорення питань, що винесені на заняття;
- експрес-контроль під час аудиторних занять;
- самостійне опрацювання теми в цілому чи окремих питань;
- виконання аналітично-розрахункових завдань;
- написання рефератів, есе, звітів;
- результати тестування;
- письмові завдання при проведенні контрольних робіт;
- виробничі ситуації, кейси тощо.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
69-74	D	задовільно	
60-68	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання (за наявності).

Критерії оцінки іспиту:

оцінку «відмінно» (90-100 балів, A) заслуговує здобувач вищої освіти, який:

- всебічно, систематично і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом;
- вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях;

- засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою;

- засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває;

- вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію;

- самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.

оцінку «добре» (82-89 балів, В) – заслуговує здобувач вищої освіти, який:

- повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях;

- має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування;

- під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправляє, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;

оцінку «добре» (74-81 бал, С) заслуговує здобувач вищої освіти, який:

- в загальному роботу виконав, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок;

- вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність;

- опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

оцінку «задовільно» (64-73 бали, D) – заслуговує здобувач вищої освіти, який:

- знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії;

- виконує завдання, але при рішенні допускає значну кількість помилок;

- ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою;

- допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.

оцінку «задовільно» (60-63 бали, E) – заслуговує здобувач вищої освіти, який:

- володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

оцінка «незадовільно» (35-59 балів, FX) – виставляється здобувачеві вищої освіти, який:

- виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

оцінку «незадовільно» (35 балів, F) – виставляється здобувачеві вищої освіти, який:

- володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім;
- допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою;
- не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

При виставленні оцінки враховуються результати навчальної роботи здобувача вищої освіти протягом семестру.

Критерії оцінки заліку:

- **«зараховано»** – здобувач вищої освіти має стійкі знання про основні поняття дисципліни, може сформулювати взаємозв'язки між поняттями.
- **«незараховано»** – здобувач вищої освіти має значні пропуски в знаннях, не може сформулювати взаємозв'язку між поняттями, що вивчаються в курсі, не має уявлення про більшість основних понять дисципліни, що вивчається.

9. Методичне забезпечення

1. Запирченко Л.Д. Економіка та підприємництво. Конспект лекцій для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» 4 курсу денної та заочної форм навчання/ Кропивницький, Центральноукраїнський національний технічний університет, 2023 - 210 с.
2. Запирченко Л.Д. Економіка та підприємництво. Методичні вказівки для проведення практичних занять та самостійної роботи для студентів 4 курсу денної та заочної форм навчання./ - Кропивницький, Центральноукраїнський національний технічний університет, 2023. – 85 с.
3. Е-курс: <https://moodle.kntu.kr.ua/course/view.php?id=1554>

11. Рекомендована література

Основна

1. Андрійчук В.Г. Економіка підприємств агропромислового комплексу: [підручник] / В.Г. Андрійчук. – К. : КНЕУ, 2013. – 779 с.
2. Економіка і організація агропромислових формувань: Навч. посіб. / С.І. Демяненко, М.Й. Хорунжий, О.Г. Боброва, П.В. Коваль; За заг. Ред. С.І. Демяненка. – К.: КНЕУ, 2006. -304 с.
3. Економіка і підприємництво, менеджмент: [навчальний посібник-практикум] / О.Ю. Єрмаков, Т.І. Балановська, Т. А. Гуцул, О.П. Гоголя. – Київ: Компринт, 2014. – 360 с
4. Організація і планування сільськогосподарського виробництва. Підручник для студентів економічних спеціальностей вищих аграрних закладів освіти III-IV рівнів акредитації. М.М. Ільчук, Л.Я. Зрібняк та ін. за ред. М.М. Ільчука, Л.Я. Зрібняка. К.: 2008. – 757с.

Допоміжна

5. Азізов С.П. Організація аграрного виробництва і бізнесу: підручник / С.П. Азізов, П.К. Канінський; За ред. Азізова С.П. – К.: Четверта хвиля, 2013. - 624 с.. Методичні положення та норми продуктивності і витрати палива на обробіток ґрунту / В.С. Пивовар, Є.М. Нуждін, М.Ф. Кисляченко та ін. – К.: НДІ “Укragропромпродуктивність”, 2010. – 584 с.
6. Березівський П.С., Михалюк Н.І.. Організація виробництва в аграрних формуваннях. /За ред. П.С. Березівського.- К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 560 с.
7. Дем'яненко С.І. Менеджмент аграрних підприємств. – К.: КНЕУ, 2005.
8. Організація виробництва і підприємницької діяльності в аграрних формуваннях: Навчальний посібник для студентів агрономічних спеціальностей вищих аграрних закладів освіти I-IV рівнів акредитації. П.С. Березівський, Ю.Е. Губені, Н.І. Михалюк / За ред. П.С. Березівського.- Львів: "Українські технології", 2002.- 536 с.
9. Тарасюк Г.М., Шваб Л.І. Планування діяльності підприємства: Навч. Посібн. 4-те вид. – К.: Каравела, 2015. 352 с.

10.Топалов А.Д., Скоробагатько С.В., Ілляшенко В.А. Організація виробництва в підприємствах АПК. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 384 с.

11.Шкільов О.В, Балан О.Д, Ткачук В.А. Практикум з організації підприємницької діяльності в сільськогосподарських підприємствах: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. - К.: Четверта хвиля. – 2012. – 216 с.

12. Інформаційні ресурси

1. www.ukrstat.gov.ua (Інтернет-сайт Державної служби статистики України).
2. www.rada.gov.ua (Інтернет-сайт Верховної Ради України).
3. <https://agro.me.gov.ua/ua> (Інформаційно-аналітичний портал АПК України)
4. <https://www.kmu.gov.ua/ua/catalog/ministerstvo-sotsialnoi-politiki-ukraini>(Інтернет-сайт Міністерства соціальної політики України).
5. www.fpsu.org.ua (Інтернет-сайт Федерації професійних спілок України).
6. www.fru.net.ua (Інтернет-сайт Федерації роботодавців України).
7. www.nspp.gov.ua (Інтернет-сайт Національної служби посередництва і примирення).
8. www.uapp.kiev.ua (Інтернет-сайт Українського науково-дослідного інституту“Украгропромпродуктивність”).
9. <http://lir.lg.ua> (Інтернет-сайт Державної установи “Науково-дослідний інститут соціально-трудова відносин”).
10. Офіційна й оперативна інформація підприємств АПК.

ДОДАТОК 1

**Результати навчання за освітнім компонентом та їх зв'язок з
програмними результатами навчання**

Результати навчання за ОК: після закінчення вивчення освітнього компонента (дисципліни) студент буде здатен:	Програмні результати навчання на досягнення яких спрямований ОК (зазначити номер згідно з нумерацією, наведеною в ОП)						
	ПРН 1	ПРН 3	ПРН 6	ПРН 8	ПРН 9	ПРН 11	ПРН 15
РН 1. Аналізувати основні показники розвитку економіки України та її аграрної галузі	+			+			
РН 2. Організувати раціональне використання ресурсів для ефективного виробництва сільськогосподарської продукції				+	+	+	+
РН 3. Визначати необхідність інновацій та напрямки інтенсифікації виробництва		+					
РН 4. Складати технологічні карти вирощування сільськогосподарських культур, визначати потребу в робочій силі і засобах виробництва			+				+
РН 5. Здійснювати економічну оцінку організаційно-технологічних прийомів вирощування с.-г. культур			+			+	+
РН 6. Розраховувати основні економічні результати господарської діяльності аграрних підприємств				+			+
РН 7. Аналізувати маркетингове середовище та складати бізнес-план	+	+		+		+	++